

2012 a tevékeny idősödés éve volt Európában. Ebből az alkalomból szakmai közéletünk több neves szereplője tisztelte meg lapunkat a témához kapcsolódó írásával.

Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár mellett cikket írt számunkra Iván László országgyűlési képviselő és Mészáros József, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság vezetője is. Rajtuk kívül Udvari Andrea kutató-elemző tanulmánya egészíti ki az újabb tematikus számot.

Ezen túl lehetőség nyílt, hogy vitarovattal gazdagítsuk a Kapocs folyóiratot, ahol a szociális szakmában nem evidenciaként elfogadott felvetéseknek adunk helyet, várva a reflexiókat. Elsőként Nagy Kata és Papházi Tibor szerzőpáros tanulmányát közöljük e rovatunkban, s várjuk a közös tudást gazdagító, eltérő megközelítéseket.

Asztalosné Zupcsán Erika

Tevékenyen

– a tevékeny idős kor és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéről

A mikor elkezdem ismertetni az európai év kapcsán megtett lépéseket, eseményeket, pályázatokat, bízom abban, hogy az olvasók szakmai vagy személyes érintettségéből, illetve a sajtó útján már több programot is ismernek. Igyekeztünk híret vinni az európai év üzenetének – az ezzel kapcsolatos tapasztalatainkról a későbbiekben még szót ejtek –, amelynek lényegét az alábbiakban fogalmazta meg a kiíró, és „fordítottuk” magyarra mi magunk.

Ezt a fordítói munkát a magyar kormány egy szimbolikus lépéssel tette jól láthatóvá: az aktív idősödés fogalom helyett a tevékeny idős kor kifejezést használta az év elnevezésében. Ezzel nem csupán az volt a célja, hogy a magyarban egyébként félreérthető kifejezést pontosabbra váltsa, hanem az is, hogy az év üzenetét tömören megfogalmazza. Az európai év célja volt ráirányítani a figyelmet a lakosság megnövekedett, és várhatóan tovább emelkedő élettartamából adódó mindazon feladatokra, amelyek az idősödő népesség jólétének, megfelelő szociális és egészségügyi ellátórendszerének fenntarthatósága és a gazdaság teherbíró képessége közötti egyensúly megtartása érdekében

szükségesek. Ugyanakkor a nemzedékek közötti együttműködési lehetőségek, valamint a párbeszéd fontosságának hangsúlyozása egyenrangú célként fogalmazódott meg.

Magyarország demográfiai mutatóinak és a nemzedékek közötti kommunikációs viszonyok ismeretében az Unió által megfogalmazott célok teljes mértékben illeszkedtek a hazai elképzelésekhez. Mindjárt a munka kezdetén létrejött a Nemzeti Koordináló Tanács, amelynek tagjai a minisztériumok delegáltjai voltak. A Tanács munkája során egyértelművé vált, hogy Magyarország közel sem a nulláról indul, számos lépés történt a korábbiakban is az idősügy területén. Néhány példát említenék: „Tízezer lépés” program, Nordic Walking Program, Lelki Egészség Országos Program, egészségügyi szűrőprogramok, ötven év felettiek foglalkoztatásának támogatása, a közösségi szolgálat iskolai programjai, TÁRS Program (szociális és állampolgári kompetencia pályázat), Integrált Közösségi Szolgáltató Terek működtetése.

Az európai évre vonatkozó tervezés kapcsán azonban figyelembe kellett vennünk az EU által biztosított feltételrendszer nyújtotta lehetőségeket.

Az egyik legfontosabb ilyen feltétel az év finanszírozásának kérdése volt. A korábbi évek gyakorlatától eltérően az Unió 2012-ben nem rendelt külön pénzügyi forrásokat az év programjainak megvalósítására. Ez alól csupán a nyitó- és a zárókonferencia képez kivételt. Olyan programokban kellett hát gondolkodnunk, amelyek hazai forrásokból is megvalósíthatók, és eleget tesznek az Unió által meghirdetett részprogramok elvárásainak is. Annak ellenére, hogy külön uniós forrás az európai év hazai eseményeinek megvalósítására nem állt rendelkezésre, számos programot valósítottunk meg a központi költségvetés Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezetén belüli „Idősügyi programok” megnevezésű részfeladata terhére.

A tervezés során egyértelműen megfogalmazásra került, hogy olyan évet szeretnénk rendezni, amely kapcsán vitathatatlanul kiderül: az idősügy nem egyszerűen nyugdíjügy. A megkülönböztetésre azért is szükség volt, mert az idősügy foglalkoztatási (az EU legtöbb országában épp a foglalkoztatás volt az év legfőbb prioritása), egészségügyi, kulturális, sport, mentális, szociális, és ami külön kiemelés érdemel: lelki vonatkozásokat egyaránt magába foglal. E területek egyben célterületet is je-

lentettek számunkra, így ezeket szerettük volna „kihangoztatni”, és megszólítani az idősödő generációkat. Egyaránt törekedtünk arra, hogy közösségként és egyénként is megszólítsuk az időseket, ugyanakkor minél nagyobb teret biztosítsunk a generációs és családi kontextus megjelenésének, nem feledkezve meg a téma tudományos vonatkozásairól sem.

A korábbiakban az időseket a nagy idősügyi szervezeteken, ernyőszervezeteken keresztül lehetett tájékoztatni azokról a programokról, és lehetőségekről, amelyek az államigazgatás keretei között kerültek megszervezésre. Az idősügyi szervezeteknek általában nem voltak részesei az önkormányzatok által létrehozott idősügyi tanácsok, amelyek a helyi önkormányzatok mellett tanácsadó testületként működnek. Az idősügyi szervezetekkel történő minél hatékonyabb együttműködés, az idősek világnapja megünneplése, az Idősbarát Önkormányzat Díj még ismertebbé tétele érdekében is aktív, és kölcsönös érdekeken alapuló együttműködést tartottunk szükségesnek kialakítani azokkal a helyi idősügyi tanácsokkal, amelyek ebben partnerek kívántak lenni. Ennek eredményeképpen 2011 decemberében megalakult az Önkormányzati Idősügyi Tanácsok Együttműködési Fóruma.

Asztalos Zoltán

A Fórum célja az önkormányzati idősügyi tanácsok és az Emberi Erőforrások Minisztériuma közötti hatékony együttműködés erősítése, valamint az időstársadalom értékeinek és érdekeinek képviselése. A szervezet az intézményesült párbeszéd egyik gyakorlatorientált típusaként működött (és működik) az év során. Nem csupán a minisztérium, de egymás irányában is számtalan „jó gyakorlator” osztottak meg egymással a résztvevők.

Szintén a közösségek megszólítása érdekében írta ki a minisztérium megbízásából az NCSSZI a Kor-Társ Idősügyi Program pályázatát. A pályázati program lehetőséget teremtett az idősödők és idősek széles köréből érkező programigények támogatására, hozzájárulva az idősügyi cselekvési terv célkitűzéseinek hatékonyabb megvalósulásához. A fenti célok elérése érdekében a pályázati program támogatta kulturális, oktatási, egészségügyi és sportprogramok megvalósítását. E célprogramok keretében szakmai előadások, író-olvasó találkozók, konferenciák, előadóestek, kiadványok, utazások, közösségi programok, hagyományőrző programok, szabadidős- és sportesemények, valamint tanfolyamok egyaránt megvalósíthatóvá váltak. A pályázat keretében programsorozatok és a kiírásban szereplő célok együttes megvalósítása is támogatható volt. Az elbírálás során előnyt élveztek azok a pályázatok, amelyek tartalmazták a nemzedékek közötti együttműködés lehetőségét. Fontos kiemelni, hogy a pályázat lehetővé tette, hogy azok a klubok is pályázhassanak, amelyek nem bejegyzett formában működnek, amennyiben befogadó szervezet csatlakozik a pályázatukhoz. Erre azért került sor, mert Magyarországon számos nyugdíjas klub nem bejegyzett formában működik. A pályázatra 815 érvényes pályázat érkezett, amelyek közül 213 kapott támogatást az összesen 25 millió forintos keretösszegeből.

A közösségi programok sorában kiemelés érdemel a Mozdulj Mama! elnevezésű sportesemény. 2012. június 23-án a Margitszigeten 3 km-es sétára vártuk Szócska Miklós egészségügyért felelős államtitkárral együtt a nagymamákat és a nagypapákat unokáikkal közösen. Több ezren vettek részt a közösségi gyaloglónapon. Az európai év üzenetével összhangban e rendezvény révén is szeretnénk volna a fiatalabb generációkat arra ösztönözni, hogy segítsenek az idősebbeknek, a nagyszüleiknek abban, hogy napi, heti rendszerességgel legalább egy órát mozogjanak, például gyalogoljanak. A résztvevők ajándéksorsoláson is részt vettek. A rendezvény

fővédnöke Jonathan Knott, a londoni olimpiát szervező Egyesült Királyság nagykövete, házigazdája pedig Tarlós István főpolgármester volt. A sétát Monspart Sarolta, tájékoztatófutó-világbajnok, az Idősügyi Tanács tagja vezette.

Hasonlóan nagy jelentőségű szabadtéri esemény volt a Nemzedékek Napja, amelyet 2012. április 28-án ünnepeltünk a Millenáris Parkban. Az egész napos szabadtéri rendezvény több színpadon zajlott, a műsort egy gyermekzenekar nyitotta, ezt követte a nemzedékek közötti tudásátadást és aktív idősokort elősegítő két pályázathoz kapcsolódó díjátadó (Kor-Társ és Életút pályázat, ez utóbbiról a későbbiekben bővebben). A rendezvény keretében minden nemzedék által kedvelt, nem egy esetben többgenerációs előadók koncertjeire, régi és új mestersegek bemutatására, időseknek szóló számítógépes tanácsadásra, kézműves és gasztronómiai vásárra, dudástalálkozóra, néptáncgyűttesek és idösszervezetek műsoraira is sor került. Nagy sikert aratott a Millenáris Teátrumban az idősek művészeti klubjainak, táncsoportjainak bemutatója, amelyre az ország minden szegletéből érkeztek az előadók.

A Nemzedékek Napját időben megelőzte a Nemzedékek Hete programsorozat, amelyet az év részprogramjaként hirdetett meg az EU, és amely az idősek és a tanulók találkozására fektette a hangsúlyt. Arra, hogy párbeszéd alakuljon ki arról, mit hoz magával az öregedés, és miként működhetnek együtt az idősebbek és a fiatalok a szebb és jobb élet érdekében, egyáltalán: a fiatalabb és idősebb nemzedék közelebb kerülhessen egymáshoz, megismerhesse egymást. Így valamennyi európai iskola felkérést kapott arra, hogy nyissa meg osztálytermei ajtaját az idősebb nemzedékek előtt, hogy kiderüljön, milyen módon járulhat hozzá a generációk közötti párbeszéd a hatékonyabb oktatáshoz és egymás jobb megértéséhez. Magyarországon az eseményre április 23–27. között került sor. Mialatt a többi tagállamban általában egy közismert szereplő látogatott el egy iskolába, felhívva a figyelmet az akcióra, Magyarországon 25 közismert személy (Pl.: Portisch Lajos, Réthelyi Miklós, E. Csorba Csilla, Jávör András, Hoffmann Rózsa, Hende Csaba) látogatását segítettük elő különböző iskolákban, párbeszédet kezdeményezve a diákokkal az idősödésről, a jövőképekről, a különböző nemzedékek közötti együttműködés lehetőségeiről. A találkozásokon a meghívott közéleti szereplő röviden mesélt az életéről, munkájáról, azt követően pedig beszélgetés

alakult ki a diákok és a meghívott személy között az idős korról, valamint arról, hogy a nemzedékek hogyan tudják egymást segíteni. A lezajlott találkozásoknak nagy sikere volt a diákok körében is, amelyet az eseményről készített fényképek, az iskolák honlapján megjelenő cikkek is alátámasztanak.

Szintén részprogramként hirdette meg az EU az „Erejük teljében levő időskorúak napjának” megünneplését (European Seniorforce Day), amelyet hazánkban október 19-én rendeztük meg a Magyarpolányi Tájház és Falumúzeumban. Az eseményt Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális és családügyért felelős államtitkára nyitotta meg.

Az erejük teljében levő időskorúak magyarországi napján kiemelt hangsúlyt kapott a nemzedékek közötti tapasztalat- és tudáscsere. A magyarpolányi idős mesteremberek megtanították a nevelőotthonokból érkező gyermekeket (31 gyermek) a különféle népi mesterségek fortélyaira. Az eseményen Szent Mihály-napi hagyományörző programokat, néptáncokat is megtekintettek, és néptáncoktatásban részesültek. A rendezvény egyik fő célja volt kiemelni az idős emberek önkéntes szerepvállalásának és hajlandóságának fontosságát, amivel megosztják tapasztalataikat és tudásukat a fiatalabb nemzedékekkel. A rendezvényt közös néptánc zárta.

Nem csupán a nemzedékek közt, de az idősekről, az ő részvételükkel is zajlott a szakmai párbeszéd, amelynek kezdete mindjárt az év nyitókonferenciája volt. Erre az eseményre 2012. március 5-én került sor idősügyi szervezetek, az Idősügyi Tanács képviselői és az idősekkel foglalkozó szakemberek részvételével.

Réthelyi Miklós miniszter arra hívta fel elsősorban a figyelmet, hogy az idősödésnek nem problémaként, hanem kihívásként kell megjelennie. Ennek érdekében mindannyiunk felelőssége – szögezte le –, hogy az idősebb korosztálynak helye legyen a családban, hiszen a család a nemzedékek közötti szolidaritás kiindulópontja is. Ennek haszonélvezője pedig – végső soron – az egész társadalom. Andor László, foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi összefogásért felelős uniós biztos emlékeztetett arra, hogy egész Európában kihívást jelent a demográfiai változás, hiszen a következő évtizedekben folyamatosan nőni fog az idősek aránya. Ma azonban már nem csak hosszú távú trendekről kell beszélni, hiszen a „baby boom”, a II. világháború után született korosztály most éri el a nyugdíjas kort. Emellett – tette

hozzá – az alacsony születésszám és a növekvő elvándorlás is problémát okoz Európa-szerte. Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális és családügyért felelős államtitkára a problémák és kihívások között említette Magyarország vonatkozásában is az elvándorlást, a demográfiai változásokat, valamint a születéskor várható élettartam, az idősebb korban várható élettartam és az egészségben töltött évek növelését. Mint mondta, a szomorú tapasztalat az, hogy az idősek magukra maradnak, nincsenek kapcsolati hálók, tevékeny idősorra pedig kevés példát találunk.

A szakmai párbeszéd részét képezte az európai év keretében rendezett konferencia a Központi Statisztikai Hivatalban (KSH). Vukovich Gabriella, a KSH elnöke bevezetőjében emlékeztetett, hogy Magyarországon az alacsony termékenységi hozzájárul a demográfiai öregedéshez. A negatív megállapításokon túl azonban figyelembe kell venni a várható élettartam kitolódását is. Mint mondta, a tevékeny idősödés éppen ezt a pozitív tényezőt tartja szem előtt, mely gondolat középpontjában a nemzedékek közötti szolidaritás áll.

Ugyanitt kell még számos konferenciát megemlítenem, amelyek e témakörrel foglalkoztak, és amelyeket a tárca szervezett vagy támogatott, és bennük az európai év tematikája megjelent.

TÁRKI műhelybeszélgetés (workshop), 2012. június 1.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a TÁRKI Társadalomkutató Intézet három kutatást készített:

1. Generációk közötti szolidaritás a nemzeti transzforszámlák tükrében
2. Az alacsony foglalkoztatás okairól az 50 év feletti népességben Magyarországon
3. Idős emberek kapcsolatrendszere és jólléte Európában

Az előadók felhívták a figyelmet arra, hogy az európai év egyik fontos célkitűzése az volt, hogy előrelépés történjen a társadalmi szemléletben, erősödjön a nemzedékek közötti együttműködés, és növekedjen az idősek megbecsültsége. E célok mögött az idősek, idősödők szociális kapcsolatainak alakulása, a családi kohézió szerepe ugyanúgy figyelmet kap, mint az ötven év fölöttiek munkavállalási lehetőségei vagy a társadalmi szolidaritási rendszerek kérdései. Természetesen csak úgy érhető el bármilyen szemléletváltozás, csak úgy érhető el bármilyen strukturális kiigazítás, ha nem

csupán kommunikációs szinten, de szakmai szemmel is vizsgálat alá kerülnek ezen kérdések, amelyek egyre erősebben foglalkoztatják nem csupán a magyar, de az európai közvéleményt is. A rendezvényen szakmai és minisztériumi szervezetek képviselői vettek részt.

Boldog Gizella Alapítvány, XI. Szakmai Nap, „MOZGÁSBAN”, Interprofesszionális és mozgásintervenciós programok hatása az idősök életminőségére – konferencia, 2012. május 11.

A szakmai nap keretében Egervári Ágnes igazgató és Iván László egyetemi tanár, az Idősügyi Tanács tagja hívta fel a figyelmet az európai év üzenetére. Monspart Sarolta, a Magyar Olimpiai Bizottság alelnöke a testmozgás és testedzés szerepéről beszélt, középpontba helyezve az egészséges idősödést. Emellett nyugdíjbiztosítási kérdések megválaszolására is sor került.

Gyönki Egyesített Szociális Intézmény, Idősügyi Módszertani Konferencia, 2012. május 22.

A Gyönki Egyesített Szociális Intézmény 2012. május 22-én idősügyi módszertani konferenciát szervezett. A rendezvényen idősügyi szakemberek vettek részt, amelyen magam is előadást tartottam „Tevékeny idős kor – 2012” címmel. A Gyönki Idősök Klubja sikeresen pályázott a minisztérium Kortárs Idősügyi Program pályázatán, így a településen több száz idős és a helyi lakosság együttesen vett részt az európai év programjaiban.

Pintér Györgyi intézményvezető asszony a metodológia elmúlt 20 évéről számolt be, Lakatos Miklós (KSH) az időskorúak helyzetéről tartott előadást az időmérleg-adatok tükrében, Boros Julianna (KSH) pedig az időskorúak egészségi állapotáról, különös tekintettel a Dél-dunántúli térségre. Szabó Lajos klinikai szakpszichológus a komplex állapotfelmérés szempontjait ismertette idős korban. Szilágyi Zoltánné Bálint Gyöngyi a hangok gyógyító erejéről tartott gyakorlati bemutatóval egybekötött előadást, s rámutatott a rezgésterápiának az időskori demens tünetek kezelésében kifejtett szerepére.

Hogyan járulhat hozzá a turizmus az aktív idős korhoz? – konferencia, 2012. június 8.

A TOURAGE INTERREG IVC projekt 1. Regionális Munkacsoport Találkozó és Disszeminációs Rendezvény keretében alkalmam nyílt ismertetni az

európai év célkitűzéseit és magyarországi tevékenységeit. A szenior turizmus szerepére az Észak-Alföld régióban Katona Ilona (igazgató, Magyar Turizmus Zrt., Észak-alföldi Regionális Marketing Igazgatóság) hívta fel a figyelmet, Oláh István, ügyvezető igazgató (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési és Környezetgazdálkodási Ügynökség Nonprofit Kft.) pedig Szabolcs-Szatmár-Bereg megye turisztikai fejlesztéseiről számolt be.

Idősök és idősödés a mai magyar társadalomban – konferencia, 2012. november 8.

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a gödöllői Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karának Pályatervezési és Tanárképző Intézete rendezett konferenciát az EMMI támogatásával. Az eseményen „Magot nevelni a hervadásban” címmel előadást tartott Jókai Anna Kossuth-díjas író. Deáky Zita egyetemi docens megnyitotta a Balázs István, az ácsmester című fotókiállítást.

A felsorolásból is látható, hogy az európai évet komoly szakmai érdeklődés kísérte.

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a családbarát közgondolkodás népszerűsítése a kormány egyik kiemelt célja. Az idősök, mint a családi közösség részei az európai év kapcsán e tekintetben is szerephez jutottak. A minisztérium Családpolitikai Főosztálya „A családbarát közgondolkodás népszerűsítése” címmel pályázatot írt ki civil szervezeteknek és egyházi közösségeknek, amelynek keretében kiemelten támogattuk azokat a pályázatokat, amelyeknek programjában helyet kapott a nemzedékek közötti szolidaritás napjának megünneplése is. A pályázatok támogatására rendelkezésre álló keretösszeg 62 000 000 Ft volt. A pályázaton maximum 1 500 000 Ft vissza nem térítendő támogatás volt igényelhető. A több mint 700 beérkezett pályázat közül százon fölüli számú program nyert támogatást.

„Pihenjünk közösen!” címmel pályázatot írt ki az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet a gyermekeket nevelő családok közösségei számára – Magyarország területén megvalósuló – együttes pihenésük elősegítésére, egyúttal a pályázó szervezetek közösségépítő, a családi értékeket, a nemzedékek közötti szolidaritást pozitívan megjelenítő és népszerűsítő programjainak támogatására. A rendelkezésre álló keretösszeg 31 000 000 Ft volt,

a pályázaton legfeljebb 500 000 Ft vissza nem térítendő támogatást igényelhettek. A pályázatok elbírálásánál előnyben részesültek a különleges méltánylást érdemlő helyzetben levők (nagycsaládosok, egyedülálló szülők), a több generáció közös pihenését, a falusi turizmust, az időseket segítő/időseknek szóló programok, illetve a családi életre nevelés jegyében szervezett tevékenységek. Közel 250 pályázat érkezett be.

Az eddigiekben sok szó esett az idősek közösségként történő megszólításáról és a szakmai tevékenységekről. Most azonban az év azon eseményeit szeretném ismertetni, amelyek egyénként célozták meg az időseket. S mindezt annak érdekében, hogy az általuk felhalmozott tapasztalatot, tudást megőrizzük a jövő számára. E céllal két fontos pályázat kiírására került sor, amelyeket jelentőségük miatt kiemelten ismertetek.

Életút pályázat

A pályázati program támogatta, hogy a 60 év feletti generáció bemutathassa személyes múltjának egy-egy eseményét, életútját, hogyan élt meg egy történelmi eseményt, illetve megörökíthessen egy számára emlékezetes pillanatot. A pályázat unoka vagy fiatal ismerős (pl. szomszédságban lakó gyermek, fiatal) segítségével, interjú formájában is elkészíthető volt. A pályázatra közel 2500 írás érkezett. Összesen kilenc fő részesült a megosztott I., II., III. helyezést jelentő fődíjakban. Emellett 60 fő különdíjban, és 90 fő könyvjutalomban részesült. Azaz a 159 díjazott mindösszesen 6 300 000 Ft díjazásban részesült. A zsűri tagjai olyan neves személyiségek voltak, mint Jókai Anna, Kalász Márton, Hanák Gábor és Kozma Huba.

A számok jól mutatják, hogy milyen erős az igény az idősebb generációkban, hogy megosszák tapasztalataikat. A nem várt mértékű érdeklődés miatt a zsűri nem is tudta egy fordulóban elbírálni a hatalmas mennyiségű pályázatot, így az két fordulóban került értékelésre. A pályázati anyagok az interneten megismerhetők a www.eletut.kormany.hu oldalon.

Nem csupán a művészeti élet képviselőinek érdeklődését keltette fel a pályázat, hanem a kutatókét is. A művészeti élet tekintetében elmondhatjuk, hogy a Thália Színház művészeinek előadásában hangrögzítésre került a pályázatok egy része, a Magyar Napló folyóirat pedig tematikus számban

jelentetett meg írásokat. A kutatók érdeklődését a történelmi eseményekkel kapcsolatos visszaemlékezések (pl.: 1956) keltették fel. A nagyszámú pályázó, valamint a fokozott érdeklődés keltette életre az Életút-találkozókat. Budapesten a díjkiosztón, majd Újbudán, Győrött és Kecskeméten találkozót szerveztünk a helyi időügyi szervezetek közreműködésével a kerületi/városi (ill. a térséghez közel lakó) pályázók és kortársaik számára. A rendezvény során a résztvevőknek alkalmuk nyílt megismerkedni néhány nyertes pályázóval, akik beszéltek életükről, a pályázaton való indulásuk okairól, valamint arról a közös múltról, amelynek élményei sok ponton találkoznak a közönség emlékezetével. A bemutatkozásokat követően kérdések is felmerültek a jelenlévők részéről, s így tartalmas, jó hangulatú beszélgetés alakulhatott ki.

„Hogyan őriztük meg...” pályázat

A generációk együttműködése nemcsak a mindennapi tevékenységekben érhető tetten, hanem fontos, hogy a korból adódó tapasztalatok, bölcsességek is átadódhassanak. Ezért merült fel az a gondolat, hogy a család összetartozásának és összetartásának – amelynek alapja a házaspárok közötti pozitív kapcsolat – tapasztalatai is kerüljenek leírásra, ezáltal átadhatóvá a fiatalabb nemzedékek számára. A pályázatban a legalább 40 éve házasság bemutathatták a hosszú házasság tapasztalatait, az összetartozás erejét, milyen tényezők segítették a hosszú, tartalmas együttélést, mi segített a nehéz időszakok, hullámvölgyek átvészelésében úgy, hogy abban a házastársak ne sérüljenek, hanem egy-egy megpróbáltatást követően megerősödve, még inkább összekovácsolódva éljenek tovább. A 40 éve házasság már számos örömteli és nehéz időszakot éltek meg együtt, és rengeteg szürke hétköznapot hagyhattak maguk mögött. Arra voltunk kíváncsiak a pályázat által, hogy mindez hogyan erősítette az összetartozást a házastársak között. A házasság intézményének népszerűsítése, az elköteleződés és az egymás melletti kitartás példájának előtérbe állítása volt a célunk. A felhívásra közel 1000 alkotás érkezett be – a Művészetek Palotájában ünnepélyes keretek között 10 fő részesült fődíjban, és további 40 fő egyéb díjazásban. A pályázatra 2 600 000 Ft állt rendelkezésre. A zsűri tagjai Lackfi János, Torkos Matild, Tamás Menyhért és Bíró Gergely voltak.

A két pályázat anyagából – várhatóan az év közepén – kétkötetes kiadvány jelenik meg a minisztérium támogatásával.

S ha már a kiadványoknál tartunk, meg kell említenem még az európai év első felében több ezer példányban megjelent Mindenkor Jókor kalendáriumunkat, amely a tervezett programok mellett olyan neves szerzők írásait tartalmazza, mint Grosics Gyula, Vukán György, vagy Schäffer Erzsébet. Szomorú aktualitás, hogy az időközben elhunyt Kopp Mária utolsó írását is ez a kiadvány tartalmazza.

Az ÖITEF kapcsán már szó esett az önkormányzatokról. Az idősök érdekében végzett önkormányzati tevékenység rendkívül fontos, ezért az EMMI és a Belügyminisztérium pályázatot hirdetett önkormányzatok számára Idősbarát Önkormányzat Díj elnevezéssel. Az Idősbarát Önkormányzat Díjra minden évben bármely helyi önkormányzat pályázhat, ha alapfeladatán túl példaértékű kezdeményezéseket tesz az ott élő idősök érdekében, aktív tevékenységével elősegíti az időskorúak életminőségének javulását, helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárul szabadidős programjaik szervezéséhez, valamint a helyi közéletbe, annak alakításába széleskörűen bevonja az idősöket, illetve szervezeteiket.

Immár hagyományosan a Művészetek Palotájában kerül megrendezésre az idősök világnapja ünnepség, amelyen az ország minden tájáról mintegy 1300 idős ember vesz részt. A világnapi ünnep-

ség keretében kerültek átadásra a „Hogyan őriztük meg...”, valamint az Életút pályázat díjai is. A díjakat Balog Zoltán miniszter úr adta át.

Az európai év tanulságai igen szerteágazóak. Az egyik legfontosabb tapasztalat, hogy a tematikus évek tervezésekor nagyon fontos, hogy az EU rendelkezzen forrásokat a programokhoz. Ezt nem csupán Magyarország, de más államok is jelezték a nemzeti koordinátorok uniós záró találkozóján Brüsszelben. A források meglétével ugyanis nagyon szoros összefüggést mutat a tevékenységek médiavisszhangja. Ahogy a korábbi, az önkéntesség európai éve is mutatta, megfelelő pénzügyi kondíciókkal jelentős médiafigyelmet lehet elérni, s ezáltal a közfigyelmet is hatékonyabban lehet a témára irányítani.

A második tanulság pedig az, hogy mindez – akár hazai, akár uniós forrásból is történjen – nagyon megéri. Nagyon megéri, mert az európai évnek köszönhetően a szeretet és az odafigyelés, valamint a szellemi értékek olyan mértékű megjelenése volt tapasztalható, amelyre korábban talán nem is lehetett számítani. Legyen szó akár kutatásról, pályázatról, konferenciáról, kulturális vagy sporteseményről, az üzenet teljesen egyértelmű: felelősek vagyunk egymásért!

Ezt a felelősséget nagyon komolyan vesszük, éppen ezért az európai év szándékaink szerint valójában nem is fejeződik be, azt a következő években is folytatjuk a lehetőségeink adta keretek között. Már zajlanak az Életút-találkozók újabb eseményei, és már készen állunk újabb pályázatok megjelentetésére is.

